

De K. A. P. D. en Moskou

DOOR

ANT. PANNEKOEK.

Toen in den vorigen zomer in Moskou de kommunistische partijen van verschillende landen tot een vast gecentraliseerden bond met nauwkeurig omschreven taktiek samengevoegd werden, bleef één partij er buiten staan, de K. A. P. van Duitschland. Zij was uit de oppositie der K. P. D. ontstaan en had haar eigen scherp omljnde principes en taktiek ontwikkeld, die geheel tegenovergesteld waren aan de taktiek, die door Radek voor de K. P. D. waren opgesteld; nu waren onder Radeks leiding dezelfde taktische beginselen tot officieele grondslag van de geheele Derde Internationale geproclameerd; dus sprak het vanzelf, dat de K. A. P. D. er buiten bleef. Haar afgevaardigden naar Moskou, Rühle en Merges, vonden daar om zich een atmosfeer van listig diplomatiek gekonkel, van leiders, die nog vol van den vroegeren geest der sociaaldemokratische partijen waren; zij voelden, dat zij daarin niet thuis behoorden en gingen heen.

Toch was er iets onnatuurlijks in, dat de Derde Internationale een partij buiten haar rijen sloot, die, naar ieder wist, uit overtuigde kommunisten bestond en reeds herhaaldelijk getoond had in den strijd voor het kommunisme vooraan te staan. De Russische leiders hadden hun taktiek op het doel gericht, in West Europa snel de aarzelende massa's uit de oude sociaaldemokratie tot zich te trekken, deze partijen te splitsen en hun oude leiders te isoleeren. Zoo moest de Derde Internationale worden tot de Wereldorganisatie van de nog halfslachtige, maar zich naar het kommunisme richtende arbeiders-massa's van de kapitalistische landen. Maar wat zij zijn wil: de Organisatie van het Kommunisme der Wereld, daarop kan zij geen aanspraak maken, zoolang de radikaalste, meest konsekvente kommunistische partij, die aan dit opportunisme niet wil meedoen, buiten haar bleef staan.

Voor de K. A. P. D. lag er een zekere moeilijkheid in, strijd te moeten voeren tegen de taktiek en de methoden van Moskou, terwijl

men zich toch daarmee één voelde in revolutionair doel. Over het geheel kan men zeggen, dat haar orgaan, de *Komm. Arbeiterzeitung* van Berlijn, in deze tweeslachtigheid een zuivere houding ingenomen heeft. Eenerzijds werd de volkomen solidariteit met Sovjet-Rusland steeds op den voorgrond gesteld, anderzijds werd de kortzichtigheid van de taktiek, die van uit Moskou aan West Europa was voorgeschreven, en de daarbij behorende praktijk van de Deutsche afdeeling der 3e Internationale, op de scherpste wijze dag aan dag gekritiseerd. Steeds werd aan de Deutsche arbeiders als eerste plicht voorgehouden, het bestaan van Sovjet-Rusland als hoeksteen van het kommunisme der wereld te verzekeren en te ondersteunen door eigen revolutionair optreden. En niet enkel als abstrakt program: tijdens de Russisch-Poolsche oorlog, toen de *Rote Fahne* (met de Deutsche regering) opriep tot het bewaren van de neutraliteit van Duitschland, riep de K. A. P. D. de arbeiders op om Rusland aktief te ondersteunen, door zelf de munitietransporten te verhinderen. En toen de roode legers aan de Deutsche grens stonden, waren het weer de kommunisten van de K. A. P. D., die het initiatief namen tot hun ondersteuning door vorming van Deutsche roode troepen.

De behoefte, om dit standpunt helderder te laten uitkomen, werd vooral dringend, toen in de propaganda van Rühle — die zich gaandeweg geheel van de K.A.P.D. losmaakte, trouwens meer en meer de noodzakelijkheid van een kommunistische partij ontkende en bestreed — de strijd tegen de Russische taktiek steeds meer een antibolsjewistisch karakter kreeg. In de formule: aansluiting bij de Derde Internationale als „symphathiseerende” partij onder volstrekt vasthouden aan haar eigen program, werd getracht tof uitdrukking te brengen, dat de K.A.P.D. zich geheel en al solidair met Moskou voelde, maar zich aan de taktiek van Moskou niet onderwerpen kon, dus formeel buiten het verband van de Derde Internationale moest blijven.

De mondelinge toelichting van dit voorstel door een naar Moskou gezonden delegatie, waarvan onze partijgenoot Gorter deel uitmaakte, moest natuurlijkerwijze tot een discussie over beginselen en taktiek van het kommunisme worden. In de Decembervergadering van het Uitvoerend Komitee werd de taktiek van het Komitee voor West-Europa scherp aangevallen, door Gorter op de algemeen-theoretische gronden, die de lezers van dit tijdschrift kennen, door de beide andere afgevaardigden op grond van de Deutsche praktijk.

Het was de eerste keer, dat hier tegenover de Russische leiders een kritiek optrad, die hun geheele West-Europeesche politiek in den kern aantastte; voor het eerst werd voor hen de betekenis van de nieuwe revolutionaire opvattingen, het antiparlementairisme en de

„Allgemeine Arbeiter Union" tegenover de vakverenigingen uiteengezet. En het succes was zoo groot, als het in de gegeven omstandigheden zijn kon. In het begin van de 2e zitting stelde het engere Russische U.K. (de buitenlandsche gedelegeerden spelen in het U.K. een meer passieve rol) een motie voor, waarin onder vele bewoordingen, die de oude taktiek herhalen en de hoop uitspreken, dat een algeheele samensmelting met de „Vereenigde K. P. D." (Spartakusbond en Onafhankelijken) mettertijd zal volgen, de toetreding van de K.A.P.D. aanvaardt. Dat wil zeggen — en dat bleek ook uit de vele besprekingen met Lenin en andere vooraanstaande leiders 1) — de Russen blijven bij hun taktiek, maar zij erkennen de mogelijkheid, dat de linkerzijde zal blijken gelijk te hebben. Zij gooien het roer niet om, zij kunnen het ook niet, want het toestroomen van opportunisten en halfkommunistische massa's is reeds begonnen — nu pas twee derde van de Fransche socialistische partij, met leiders, die eergisteren nog sociaal-patriotten waren. Maar zij beginnen reeds te twijfelen, of hun weg zoo zeker naar het doel voert; zij zijn begonnen te bemerken, wie in Duitschland de mannen van de daad, wie de frazeurs zijn; zij beginnen in te zien, dat hier in West-Europa de zaken toch anders staan, dan zij zich vroeger voorstelden. Herinneren wij ons de felle aanvallen, de minachtende spot, een half jaar geleden door Radek en andere Russische leiders in eidelooze hoopen drukwerk over de K.A.P.D. en over de meerderheid der toenmalige Amsterdamsche commissie uitgestort, dan is een groote vooruitgang duidelijk.

De beteekenis van dit besluit tot toelating van de K. A. P. D. op dezen voet is vooral die van een symptoom, van een begin van ander inzicht. Zijn gevolgen zullen vooreerst slechts formeel en organisatorisch van belang zijn. Wie meent, dat het nu mettertijd tot een samensmelting van de K. A. P. D. met de V. K. P. D. zal komen, geeft zich, naar wij meenen, niet genoeg rekenschap van de diepe verschillen, die tusschen hen bestaan. Wanneer 40.000 partijleden in een strijd van een paar jaar tegen alle sluwe overreding van leiders, tegen alle autoriteit van beroemde namen zich tot een eigen opvatting over de rol van de massa's,

1) In een onderhoud zei Lenin tot hen: Ik blijf vooreerst bij de methode van de cellenvorming in de vakverenigingen (d.i. het vormen van kommunistische groepen binnen de vakverenigingen); of de weg van de Arbeiter Union in West-Europa de juistere zal blijken — misschien — wij moeten het afwachten.

In Duitschland is men begonnen zulke kommunistische cellen te vormen. En onmiddellijk zijn de besturen begonnen, deze allen uit de vakverenigingen uit te sluiten! Precies wat wij indertijd voorspeld hebben. Of Lenin nu nog deze methode voor de juiste zal houden?

de leiders, de organisatievormen in de revolutie doorgeworsteld hebben, wanneer ze in hun eigen aktie te midden van de massa's deze opvattingen getoetst hebben en tegelijk de leiders van de V.K.P.D. grondig hebben leeren kennen, dan vallen ze niet ineens door een motie uit Moskou om. Juister heeft wellicht de *Rote Fahne* een der gevolgen voorzien, toen zij er over jammerde, dat nu de V.K.P. niet meer alleen zich op de autoriteit van Moskou kon beroepen. Moskou heeft bij de arbeiders van de geheele wereld een buitengewoon gezag: voor de tallooze miljoenen geldt de daad, de bevochten vrijheid van Rusland, meer dan alle programma's en theorieën. Dit gezag werkte in Duitschland tegen de K.A.P.D.; tegen de kracht van deze autoriteit moesten de revolutionaire arbeiders der K.A.P.D. oproeien; en dat dat in het vervolg niet meer noodig is, zal inderdaad de K.A.P.D. kunnen versterken. Samenwerking in revolutionaire akties is ook door Moskou voorgeschreven, en kan dus nu ook vergemakkelijkt worden. Natuurlijk zijn dit alles kleine krachten vergeleken bij de groote klassekonflikten, in wier gloed als in een smeltkroes al deze organisaties en vormen beproefd en omgesmolten zullen worden.

Organisatorisch ligt de beteekenis van het besluit van Moskou vooral in de innerlijke ontwikkeling van de Derde Internationale. De principes van de K.A.P.D. zijn erkend als te behooren tot haar; zij is geworden tot de radikale oppositie in de Derde Internationale, de minderheid, die kan trachten meerderheid te worden — zooals een der afgevaardigden van de K.A.P.D. onmiddellijk na aanneming van de motie sprak: wij beschouwen dit als een eerste stap op den weg, die de Internationale eenmaal op ons standpunt zal brengen. Om deze eerste partij, die den weg moest banen en nieuwe principes opstellen, kan zich internationaal, uit alle landen, de oppositie scharen, die voor een andere taktiek in de Derde Internationale strijdt. En dit is dringend noodig voor deze Internationale zelf. Door de politiek van Moskou dringen in haar steeds meer half-sociaaldemokratische groepen binnen. Het „nieuw-kommunisme" — om den naam, die in Duitschland aan de overgeelopen Onafhankelijken gegeven wordt, algemeen te gebruiken — dat een kommunistisch doel met de oude sociaaldemokratische methoden wil bereiken, gaat de Internationale beheerschen. Zal dit niet tot een steeds verder gaande vermoddering en tot katastrofen voor de opkomende revolutie leiden, dan is het tegenwicht van een innerlijk krachtige, gesloten, klaar bewuste radikale linkervleugel in de Derde Internationale noodig.